

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Damaris

En een vrouw, met name Damaris (Hand. 17:34)

Zij was er bij toen Paulus in Athene, meegenomen door een aantal filosofisch geïnteresseerde mensen, op de Areopagus zijn beroemd geworden rede hield. Zij behoorde blijkbaar bij de kring, die daar geregeld samenkwam om nieuwe en oude wijsgerige stromingen te bespreken en om er met elkaar op toe te zien, dat er geen dingen verkondigd werden die in strijd komen met de in Athene aangehangen democratische waarden.

Zodoende maakte ze het ook mee dat de Jood Paulus de gelegenheid kreeg om 'de vreemde dingen', die hij al eerder op de markt van Athene ter sprake gebracht had, nader uit te leggen. Daar waren de Areopagieten toch wel nieuwsgierig naar. Dankbaar gebruikte de apostel deze gelegenheid om ook in deze kring de boodschap van Jezus Christus te brengen.

Zij hoorde hem spreken over de God Die de wereld gemaakt heeft; over Hem van Wie alle schepselen afhankelijk zijn; over Hem aan Wie alle schepselen eens verantwoording moeten afleggen. Ook over Hem, Die door God was aangesteld als de komende Rechter en Die van die aanstelling bewijs gaf toen Hij Hem uit de doden opwekte. Toen had ze graag meer willen horen. Wie is die Rechter dan? Welke bevoegdheid heeft Hij om iedereen verantwoording te laten afleggen? Wat betekent het dat Hij uit de doden is opgewekt? Haar nieuwsgierigheid is geprikkeld; of, beter gezegd, haar heilbegeerte is geboren. Wat Paulus tot nog toe gezegd had, klonk ook haar nieuw en vreemd in de oren, maar zij raakte er niet door geërgerd. Dat was wel het geval bij de meeste anderen uit haar kring. Die stootten zich hevig, met name aan wat de prediker zei over de opstanding. Een echte Griek wil immers niets weten van zoiets als de opstanding uit de doden.

Maar Paulus werd verhinderd zijn boodschap verder uit te dragen. Wat Hij overal zo graag deed, werd hem in Athene verder onmogelijk gemaakt. Voor Jezus Christus en Die gekruisigd was bij dit gehoor geen plaats. Toen Paulus over Hem verder wilde spreken waren er die begonnen te spotten. Anderen gingen niet zo ver, maar zij maakten de boodschapper toch wel duidelijk, dat hij daar later maar eens verder over moest komen vertellen, maar nu liever niet. En zo gebeurde het, dat Damaris maar een halve preek te horen kreeg en dat de rest van de boodschap haar niet bereikte.

Maar een halve preek is in de regel niet genoeg. Daar mag geen enkele prediker mee volstaan. Zijn Zender vraagt van hem, dat hij het Evangeliewoord onverkort verkondigt. Dat is de regel. Maar ook deze regel kent uitzonderingen. Uitzonderingen, die God Zelf maakt. Zo was het hier ook. Toen de meeste luisteraars afhaakten kon Damaris de prediker niet meer loslaten. Zij zag hem weggaan, onverrich-

terzake, ongetwijfeld teleurgesteld. Maar ze kon hem niet laten gaan. Nu niet meer. Ze had wel zoveel gehoord, dat er in haar hart een honger was verwekt, die haar naar meer deed verlangen. Dus ging ze achter Paulus aan.

En toen bleek het haar dat er nog een ander uit het gezelschap hetzelfde deed, een zekere Dionysius en verder nog een paar waar ze de namen niet van wist. Samen volgden ze Paulus. Ze hingen hem aan. Sterker nog, ze kleefden aan hem vast. Het was bij hen namelijk niet alleen wat wijsgerige nieuwsgierigheid, maar het was een door Gods Geest in hen veroorzaakte zielsbehoefte. Van die Rechter van straks moesten ze horen. Als de prediker gelijk had – en ze waren ertoe geneigd dat te geloven – komen ook zij een keer met die Rechter in aanraking. Daarom moest Paulus hen verder onderwijzen. Zij voelden zich er niet te groot voor om zich door een ander te laten leren. Zeker niet nu het om de belangrijkste dingen ging; zoveel hadden ze er wel van begrepen.

Vanwaar dat onderscheid? Toen Paulus met zijn preek begon, waren ze allemaal gelijk. Maar als de apostel zijn preek moet afbreken is er een verschil en dat verschil komt openbaar. De een keert zich hoofdschuddend van Paulus af en de ander klemmt zich aan hem vast en vraagt hem: Vertel ons eens wat meer alstublieft. Hoe komt dat? Damaris is blijkbaar net zo iemand als Lydia. O ja, er zijn heel wat verschillen tussen deze twee vrouwen. De een zat in de handel en de ander was bezig in de wijsbegeerte. Maar toch kwam er overeenkomst. Dat kwam door de Heilige Geest. Bij Lydia opende Hij het hart. En bij Damaris? Precies hetzelfde. Zo gaat dat immers altijd, als de Heere een mens gaat redden. Dan wordt altijd het hart geopend. En als dat gebeurt dan wil een mens meer horen. Dan ontstaat er geestelijke honger. En toen deden Lydia en Damaris hetzelfde: zij bleven bij Paulus, om via hem meer te horen van de Heere Jezus, de enige Zaligmaker.

P. den Butter

Loopjongens van God

Ramses II, Nebukadnezar, Julius Caesar, Karel de Grote, Napoleon Bonaparte, George Washington, Vladimir Poetin. De machtigste mensen op deze wereld. Maar Luther zegt: 'De groten der aarde en de machtigen van deze wereld zijn slechts loopjongens van God'. Het zijn bedienden van God; boodschappenjongens en koeriers van Hem, Die hemel en aarde regeert. Hij schakelt ze in om Zijn Koninkrijk te doen komen. De ene keer houdt Hij een koning uit zijn slaap (Ahasveros) en een andere keer brengt Hij een koning in slaap (Farao). Maar allebei worden ze gebruikt om Gods plan uit te voeren.

Genesis 41 begint met te zeggen: *En het geschiedde ten einde van twee volle jaren...* Dat laat iets zien van het lange van die jaren. Jozef heeft de dagen geteld en met smart uitgezien naar het einde van zijn gevangenschap. Maar terwijl Jozef zo aan het worstelen is, gaat God werken. Niet in de gevangenis, maar in het paleis. Hij laat Farao slapen en dromen over de rivier de Nijl. Dat was niet zomaar een rivier. De Nijl was de belangrijkste rivier voor de Egyptenaren. Eén keer per jaar, in augustus, steeg het waterpeil zo'n 8 meter en trad de Nijl buiten de oevers. Na enkele weken zakte het water weer en liet dan heel vruchtbaar slib achter op de oevers. De Egyptenaren waren afhankelijk van de Nijl en ze aanbaden Hapy, de god van die rivier. Hapy was de god van de vruchtbaarheid geworden. En Farao was ervan overtuigd dat de Nijlgod hem in die dromen een boodschap had gegeven. Hij zag zeven vette koeien uit de Nijl opkomen. Maar daarna kwamen er zeven magere koeien. En, wat alleen maar in een droom kan gebeuren: die zeven magere aten die zeven vette koeien op. Maar dat was aan die magere niet te zien. Ze bleven even mager en afzichtelijk als daarvoor.

En dan is de droom weg. Farao schrikt wakker, diep onder de indruk. Maar even later valt hij toch weer in slaap en opnieuw droomt hij. Het is een droom met dezelfde strekking, nu met zeven vette en zeven magere tarwe-aren.

Badend in het zweet wordt Farao wakker. Hij weet zich geen raad, zo lezen we in vers 8 *En het geschiedde in den morgenstond, dat zijn geest verslagen was.* En dan roept hij al de tovenaars en wijzen van Egypte en hij vertelt hen zijn dromen. Die raadplegen vervolgens hun eeuwenoude boeken, waarin allerlei dromen worden uitgelegd. Maar hoe ze ook zoeken, ze komen niet tot een uitleg. Dan komt de schenker naar voren. Hij vertelt hoe hij twee jaar geleden in de gevangenis heeft gezeten en daar ook gedroomd heeft. En dat er toen een medegevangene, een Hebreeuwse jongen, een knecht van Potifar, die dromen verklaard heeft. En dat de uitkomst precies was, zoals hij had gezegd. En als Farao dat hoort, laat hij Jozef uit de gevangenis halen.

Jonge mensen, dat is wel voldoende om even bij stil te staan. We zien hier dat deze machtige mannen gebruikt worden in het Koninkrijk van God. De schenker wijst op Jozef. Hij wijst hem aan en prijst hem aan. En Farao haalt Jozef uit de gevangenis.

En zo worden ze allebei gebruikt om Jozef te verhogen. Ze worden ook gebruikt om het volk Israël te redden van de hongersdood. En vooral worden ze daardoor gebruikt om eeuwen later de Heere Jezus geboren te laten worden uit het Joodse volk.

Zo werkt God nog. Hij gebruikt de machtigen van deze aarde als Zijn loopjongens. Daar weten ze zelf niets van en ze willen dat natuurlijk ook helemaal niet. Maar toch blijkt telkens weer dat ook zij slechts instrumenten in Gods hand zijn. Neem bijvoorbeeld de Russische leider Jozef Stalin. Die bepaalde in 1929 dat iedereen in de grote Sovjet-Unie Russisch moest leren. Alle landen die bij de USSR hoorden, moesten de taal van het communisme spreken. De Sovjet-Unie bestaat inmiddels niet meer. Maar in alle voormalige Sovjet-landen kent men nog steeds Russisch. In Siberië, in Mongolië, in Kazachstan, in Oekraïne enzovoorts. En laat dat nu heel makkelijk zijn in de verspreiding van het Evangelie! De evangelisten hoeven niet de talen van al die landen te kennen, maar zij kunnen overal in één taal de Bijbelse boodschap verkondigen! Stalin was tegen wil en dank een loopjongen van God, net zoals de Farao. Wat een wonder! Het is nog steeds waar: *Mijn Raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen (Jesaja 46:10).*

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

*Genesis 41:14
Toen zond Faraö
en riep Jozef en
zij deden hem
haastelijk uit den
kuil komen; en
men schoor hem,
en men verander-
de zijn klederen;
en hij kwam tot
Faraö.*

Wanneer het gaat over het Bijbellezen, dan mogen naast gebed, aandacht en nauwkeurigheid niet ontbreken. Bijzonder bij een predikant. Bijbellezen is één van de eerste vereisten. Met de gedachte 'wat staat er' en 'welk onderwijs geeft dit.' Dit behoort ook te leven als het gaat over de Heidelbergse Catechismus. We hebben niet te doen met een kerkelijk of stichtelijk boekje. Het is een leerboek waarin staat de gereformeerde belijdenis. Nog scherper gezegd: Het leerboek is een vertolking van de waarheid naar de Heilige Schrift. Vandaar dat opvallend is dat de oorspronkelijke uitgave reeds voorzien is van Schriftbewijs.

De keurvorst Frederik de Derde heeft zich er voor ingezet dat het tekstmateriaal aan de vragen en antwoorden van de Catechismus werd toegevoegd. Een gedeelte daarvan is door hem zelf geleverd. In november 1563 werd een kerkorde uitgevaardigd. Een normale zaak, ook al in die tijd. Toch is er iets dat opvalt. De Catechismus kreeg in de kerkorde een plaats. Een korte paragraaf wijst op de leer en de prediking. Op zich niets nieuws. In kerkorden uit die tijd treft men overwegend een korte uiteenzetting van de leer aan. Zo ook in de kerkorde uit 1563. De begrippen leer en orde waren sterk op elkaar betrokken. Onder de leer werd de prediking verstaan. Het gepredikte Evangelie. Opvallend is de ordening van de gehele kerkelijke structuur. Die ordening was op de prediking gericht. De combinatie van leer en orde kreeg in de kerkorde van 1563 een vaste plaats met de Catechismus erbij. De geplaatste paragraaf is van betekenis en heeft ons vandaag veel te zeggen. En niet alleen veel te zeggen, maar het is ook van belang voor prediking en pastoraat. Centraal staat de noodzaak van de kennis van God. Die kennis wordt ontvangen uit het

Het Apostolicum (13)

Woord van God. Het Woord van God leidt tot kennis van de enige waarachtige God en tot kennis van Jezus Christus door God gezonden. Die kennis leidt naar het eeuwige leven. Opvallend is een verwijzing naar de drie stukken: ellende, verlossing en dankbaarheid. We kunnen het lezen. We geven het volgende citaat: Het Woord van God pleegt de leer vooral daarop te richten dat het de mensen allereerst tot kennis van hun zonden en ellende brengt en hen daarna ook onderwijst hoe zij van alle zonden en ellende verlost worden en in de derde plaats hoe zij God voor deze verlossing dankbaar zullen zijn. Daarom moeten de predikers in de tekst die zij gebruiken, ijverig op deze drie stukken letten en er voortdurend op uit zijn om het geneesmiddel naar behoefte van het gewonde geweten recht te gebruiken. Zij moeten ook naar het arme en geringe verstand van het gewone volk hun preken zo inrichten dat de artikelen van de Catechismus, waarop de leer die hij wil doorgeven berust, mede wordt ingebracht en bij het volk op een begrijpelijke manier bijgebracht wordt. De Catechismus is mede normerend voor een prediking die naar de Schrift is. De betrokkenheid van de Heidelberger dient er bijzonder te zijn op de zondag. De praktijk laat zien dat het troostboek behandeld werd op school en in de kerk. Mede door de vertaling van Petrus Datheen ook in ons land. In onze kerkorde staat art. 68. De dienaren des Woords zullen eenmaal des zondags in de bediening des Woords de Heidelbergse Catechismus verklaren. In het reglement op de kerkvisitatie staat de vraag of op elke zondag, behalve op feest- en avondmaalszondagen, de Heidelbergse Catechismus behandeld wordt, zo dat geen enkel deel van deze belijdenis wordt overgeslagen. Drijft de middag- of avonddienst ook naar de preekstoel? Dan zijn wij een voorbeeld voor de gemeente. De behandeling van de Catechismus is geen stuk dogma op zich, maar een levenszaak en een stervenszaak en zelfs een zaak voor het hiernamaals. Vandaar dat de Catechismus geen strijdschrift is. Het verweer tegen leugen of dwaling

ontbreekt evenwel niet. Bewoordingen kunnen soms scherp zijn, maar toch is het geen afgeven op, maar terechtbrengen naar de Schriften. Het Sola Scriptura was de opstellers lief. In dat licht en vanuit die zekerheid moeten we ook de behandeling van de 12 artikelen van ons algemeen ongetwijfeld Christelijk geloof zien. Voor de uiteenzetting worden we gewezen op de drie-eenheid. Samengevat: Vader, Zoon en Heilige Geest. De Catechismus zegt: deze drie onderscheiden Personen zijn de enige waarachtige en eeuwige God (zondag 8 antw. 25). De drie-eenheid is voorwerp van het geloof, van het echte zaligmakende geloof (zondag 7). In zondag 8 wordt de drie-eenheid niet beleden als een leerstuk, maar als een levensstuk. Een eeuwigheidsstuk. Uit de drie-enige God vloeit alle leven voort. Leven dat God tot inhoud heeft en zo steeds naar God vraagt, naar de drie-enige God: Vader, Zoon en Heilige Geest. De Personen zijn als Persoon en in Hun werk onderscheiden. Het kennen, het nodig hebben van elke Persoon en Zijn werk is nodig. Noodzakelijk voor leven en sterven en eeuwige toekomst. Dit alles weten wij zo uit de getuigenissen van de Heilige Schrift alsook uit haar werkingen, die wij in ons gevoelen (Ned. Geloofsbelijdenis art. 9).

M.C. Tanis

En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zo zal de liefde van velen verkouden.

Matth. 24:12

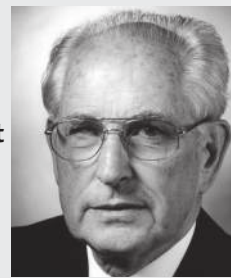
In de laatste dagen zal de liefde verkouden omdat de ongerechtigheid zal toenemen. De liefde tot God en de liefde tot de naaste zal verkouden. Wie de wereld liefheeft is een vijand van God. Als je de wereld blijft liefhebben, neemt de zonde toe. Sommigen zullen afvallen van het geloof en zullen luisteren naar leugensprekers. In Mt. 24:11 staat dat er vele valse profeten zullen opstaan en dat zij er velen zullen verleiden. In de laatste dagen zullen de mensen liefhebbers zijn van zichzelf, geldgierig, laatdunkend, hovaardig, lasteraars, de ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden, verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods, hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben (2 Tim. 3:2-5). De liefde tot de zonde zal toenemen. Liefde tot de wereld en liefde tot Christus gaan niet samen. Wie echt liefde tot Christus kent, kan niet verkouden. Een gemeente kan verkouden als Gods kinderen sterven en er worden geen mensen meer bekeerd. Als het lichaam koud wordt, gaat het rillen van de kou. De koude, de winter, maakt alles onvruchtbaar. Als u geestelijk koud bent, zijn er geen vruchten. Met koude handen kun je niet goed werken. Zo is het ook geestelijk. Koude maakt dingen hard, water bevroest. Het hart van de farao was hard omdat hij geen liefde tot God had. De Heere gaf de farao over in zijn zonden. Dat is een waarschuwing voor ons. Hoe kan de koude verdreven worden? Door alle vuile dampen van de zonde en van de liefde tot de wereld te verdrijven. Het is onmogelijk Christus en de wereld te dienen. Twee heren dienen kan niet. Als het koud is moet je genoeg kleren aantrekken. De koude ziel moet geestelijke kleren aandoen, dat is Christus aandoen. Dan komt er haat tegen de zonde. In het natuurlijke leven is niemand te koud om kleren aan te doen. Zo is geestelijk niemand te koud om Christus aan te doen. Werken maakt warm als je koud bent. Lees Gods Woord, luister naar de prediking, gebruik de genademiddelen, dat zal warmte geven. Wie koud is, warmt zich bij het vuur. Bezoek Gods kinderen die branden van liefde tot God en de naaste en warmt u daaraan. Wees bang voor het vuur van de verzoeking als u koud bent. Het is een teken van koude als de ziel naar het vuur van de zonde verlangt en graag de zonde doet. Het vuur van de liefde tot God blijft altijd aanwezig in het hart van Gods kind, ook als de buitenkant koud is. Als de zonde uw zwaarste last is, is dat een teken dat u niet verhard bent. Het is erg dat het Woord van God en de prediking van het Woord zo weinig kracht doen op de

mensen. Veel mensen zijn ijskoud en liefdeloos. Dan is het Woord een reuke des doods. De oorzaak is het werk van de duivel die het goede zaad wegrukt, de bezigheden van dit leven, die het goede zaad verstikken, het kan ook door verdrukking komen of zondig gezelschap dat opgezocht wordt en met de zonde speelt. Een koud, stenen, ongelovig en liefdeloos hart is ook een oorzaak. Het hart van een onbekeerd mens wil niet buigen. De Heere neemt stenen harten weg en geeft vlezen harten. Gods kinderen willen het Woord van God horen en doen uit liefde. Onbekeerden wederstaan de Heilige Geest. Hun hart is harder dan een diamant. De harten van Gods kinderen branden als de Schriften geopend worden. Veel kerkgangers zijn nog koud en liefdeloos. De prediking gaat het ene oor in en het andere oor uit. Het is niet genoeg het Woord te horen, er dient uitwerking te zijn in het hart. Sommigen doen alsof zij tot Gods volk behoren, maar zij handelen niet naar het Woord. Daaruit blijkt dat zij geen kinderen van God zijn. Zij zijn ongevoelig voor de dreigingen van Gods Woord. Zij verwerpen de bestraffingen. Soms worden goede dingen gedaan met tegenzin. Klaagt u over uw tekort in het doen van goede dingen? "Anderen mogen hoger groeien in grotere mate van kennis en geloof; wel, u mag meer in de diepte groeien van vernedering, droefheid over uw zonde en gebreken; want de genade groeit zowel in de diepte als in de hoogte." Gebruik de genademiddelen. Is het nu winter, het zal weer zomer worden." Zoekt dan, christenen, uw verkleumde liefde verwarmd te krijgen door de liefde Gods, en laat de liefde van Christus u dringen tot wederliefde." Gods kinderen herinneren zich hun zondige verleden. Door het werk van Christus is er vergeving van hun zonden. In de weg van de bekering ziet de mens zichzelf als zondaar en Christus als Zaligmaker. Met een gebroken hart wordt teruggezien op de ongerechtigheid. Het verlangen wordt gekend dat Christus het gehele hart zou bezitten. Toch blijft er nog veel zondigheid in het hart van Gods kinderen over. Als de Heere iets niet geeft, komt het gemakkelijk tot murmureren. Vele zonden maken het noodzakelijk vergeving af te smeken. "Bidt dat Hij u reinige van uw afgoden en van al uw onreinheid." De afgoden moeten weg uit het hart, anders kan Christus niet in het hart zijn. Dan wordt met brandende liefde uitgeroepen: Kom, Heere Jezus, ja kom haastiglijk."

A. van Heteren

KLEINE KRACHT

Mijn vorige artikel miste een belangrijk woord. Het ging over br. Driessen. Hij ziet eenheid tussen de GKV en onze kerken niet (!) zitten. Dat had er moeten staan, maar ik vergat juist het woord "niet". Daardoor was de logica zoek. Dit wilde ik eerst even rechtzetten.

Nu mijn nieuwe artikel:

Er zijn momenteel in ons kerkverband diverse kleine gemeentelijke kernen waarvan het ledental nauwelijks boven de vijftig uitkomt. Als emerituspredikant preek ik veelvuldig in zulke kleine groepen. Omdat deze situatie in die gemeenten veel mankracht vergt, wil ik de aandacht van onze lezers ditmaal bepalen bij dit gegeven.

Ook dit behoort immers bij het meeleven van kerken en gemeenten onderling. Meestal bestaan deze gemeenten uit oudere leden; er ontstaat zodoende een schijnbaar eenzijdig beeld. Er worden geen kinderen (meer) gedoopt, er doet niemand meer openbare geloofsbelijdenis; natuurlijk worden zulke feiten als een gemis ervaren. Er is moeilijk aan ambtsdragers te komen en die moeite geldt ook voor andere functies, zoals koster en organist. Een eigen predikant behoort natuurlijk ook niet tot de mogelijkheden.

Het is dan opvallend dat in zulke gemeenten door weinigen heel veel werk verricht wordt. Men beschikt in de meeste gevallen over een eigen gemeentebld, dat er doorgaans goed verzorgd uitziet. Een website ontbreekt in deze moderne tijden ook meestal niet. Dat vraagt veel inzet.

Opmerkelijk is het dan dat er bijvoorbeeld in zo'n dorp of stad wel meer CG leden wonen, maar die trekken dan 's zondags naar een grotere gemeente in de buurt, waar alles ruimer voorhanden is. Dat heeft ook te maken met zaken als ligging en prediking, die per plaats verschillen. Een onoplosbaar probleem waarvoor tot nu toe nog geen duurzame oplossing is gevonden.

Het is realistisch om te bedenken dat in de toekomst in steeds meer plaatsen zulke mini-gemeenten gaan ontstaan. Kerkenraden staan in zulke omstandigheden ook voor de vraag wanneer een gemeente moet worden opgeheven. In het Noorden was er nog niet zo lang geleden een kleine gemeente in Lutjegast. Een mooi verzorgd kerkje, ook in de mini-stijl; wel een echte kerk met een kerkelijke uitstraling. Het aantal kerkgangsters beliep meestal de vijftien, allemaal ouderen. Toch oogde deze gemeente echt "compleet". Laten we het bekende woord over de twee of drie, die vergaderd zijn in Christus' naam, niet vergeten.

Het is bovenal van belang dat er een geestelijke omslag plaats vindt in de beoordeling van deze minimalisering. Onze ouderen hebben de beelden nog in zich: grote gemeenten en volle kerken met veel jeugd (dat was vooral een goed teken!) en een bloeiend gemeentelijk leven. Ik sta zelf ook in die traditie. Je denkt met heimwee terug aan de dagen van weleer.

Toch had dat beeld ook zijn schaduwkanten. Het was niet alles een teken van geestelijk leven. Er was veel gewoonte en traditie; goede zaken die echter niet genoeg zijn voor het geestelijke leven. Dat bleek ook wel uit de snelheid waarmee dat alles

afnam. In het massale zat niet altijd een geestelijk gehalte. Er bleek ook toen bij alle vormen en gebruiken niet voldoende weerstand te bestaan tegen de tijdgeest. Wie drijft op de golven van de massa, wordt na verloop van tijd ook geïmponeerd door de massa zonder God. Toen de Heilige Geest werd uitgestort, werden er drieduizend bekeerd en de gemeente bleef gestadig doorgroeien. Zulke aanwas doet zich momenteel voor in allerlei landen zoals China en Afrika. In ons land echter is bezinning nodig op de afnemende getallen.

Gideon had een leger van ruim 130.000 man. Menselijke berekeningen gaven op grond van dat aantal enige moed voor een overwinning. Maar dan komt de schifting. Het grootste deel ontbreekt het aan moed en kracht. Ze zijn "blode en versaagd". En met verholten vreugde gingen zij terug naar huis. Hadden zij dan geen bekommernis over de zaak van de Heere en Zijn volk? Blijkbaar won de angst het. Een ander deel voldeed in een ander opzicht weer niet. Het zou kunnen zijn dat die schifting ook plaats gevonden heeft in veel grote gemeenten en massale opkomsten. Gideon hield echter driehonderd helden over, geloofshelden. Deze hebben de strijd mogen winnen in de Naam des Heeren.

Vanuit deze geschiedenis moeten we anders leren omgaan met getallen. Die omslag heeft Noach ook moeten maken. Ja, zelfs de Heere Jezus zag de massa heengaan; zij wandelden niet meer met Hem. Deze overwegingen stellen ons allen voor de persoonlijke vraag hoe het met ons staat. Nu mogen we nog behoren bij de kerk of de gemeente. Nu nog leven we onder de waarheid. Het is al een wonder dat de Heere ons erbij gehouden heeft. De kleine kernen kunnen, als deze levend verbonden zijn met Christus, een zegen zijn voor de wereld. De gemeente van Filadelfia had kleine kracht, maar ze had Gods Woord bewaard en daarom was haar een geopende deur gegeven. Dat kan dus in een kleine gemeente.

De spannende vraag houdt velen bezig: Hoe kunnen we overleven? Dat is een echte vraag. We kunnen deze niet zomaar beantwoorden door te zeggen dat de Heere Zijn Kerk in stand houdt. In Turkije is geen kerk meer hoewel deze daar wel gebloeid heeft. Zeker, de Heere heeft ook in Noachs' dagen Zijn Kerk in stand gehouden, maar het ging wel door de benauwdheid der tijden. Maar zelfs als er vrijwel niets meer is, blijft de wet van het mosterdzaad overeind.

Zal er een kerk overblijven? Op die vraag kan de Heere alleen het antwoord geven. Hij gaf Zijn kleine kuddeke moed en troost. Dan letten we niet meer zozeer op de massa, maar dan gaat het om geloof: "die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn" (2 Kon. 6:16). Die gedachte biedt uitzicht, ook voor de jonge generatie.

P. Roos

De geestelijke wapenrusting (10)

Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs... (Efeze 6: 16a)

We vervolgen het zijspoor dat we zijn ingeslagen, en lezen verder in de vierde preek van James Durham over Jesaja 53. Durham heeft eerst duidelijk gemaakt wat het ware geloof *niet* is. Vervolgens gaat hij – in het vierde deel van zijn preek – uiteenzetten wat het waar, zaligmakend geloof *wel* is.

Bewilligen

Hij doet dat allereerst met het volgende voorbeeld: *‘Stel dat een koning een gezantschap stuurde naar iemand om haar te verzoeken zijn vrouw te worden. Het zou één ding zijn om te geloven dat er zo’n koning was. Maar het zou iets anders zijn om te geloven, dat hij ernstig is in zijn aanbieding, dat die vrouw door toe te stemmen in een huwelijk met hem, gelukkig kan en zal zijn en (wat meer is) om dat gezantschap daadwerkelijk aan te nemen en erin te bewilligen om met hem te trouwen’.*

In dit voorbeeld stipt Durham enkele zaken aan, die onlosmakelijk verbonden zijn aan het ware geloof. Niet alleen is nodig, dat we geloven dat God er is. Maar ook dat Hij Zijn aanbod ernstig laat uitgaan. En dat we alleen door de geloofsverbondenheid met Christus werkelijk gelukkig kunnen en zullen zijn. Meer nog: Het is nodig dat we door genade mogen bewilligen in een huwelijk met Hem. Dat we het Woord van het Evangelie met een waar geloof zullen aannemen.

Eliëzer en Rebekka

Durham wijst vervolgens op een bekende geschiedenis uit het Oude Testament, die hier als illustratie dienen kan. Het is de geschiedenis waarin Eliëzer, de knecht van Abraham, wordt uitgezonden om een vrouw te zoeken voor Izak. En in naam van zijn meester moet Eliëzer dan dingen naar de hand van Rebekka (Genesis 24).

Durham schrijft in dit verband: *‘Het is net zo als toen Abrahams knecht gezonden werd naar Rebekka [Gen. 24]. Zij en haar vrienden geloven alles wat de knecht over zijn heer en diens zoon getuigde, dat het waar is. Toen werd het in haar keus gegeven of zij met Eliëzer wilde heengaan. Waarop zij bewilligt om te gaan en ze ging ook daadwerkelijk met hem.’* En dan maakt Durham deze toepassing: *‘Dit is het waar wij op aandringen: Met ons te gaan en het verdrag te sluiten, Hem aan te nemen en het leven in Hem’.*

Remonstrants

Als we deze regels oppervlakkig lezen en citeren zonder kennis te nemen van het hele werk, zouden we gemakkelijk kunnen denken, dat Durham remonstrants was. We zouden zo ook nog misbruik kunnen maken van dergelijke uitspraken.

Daarmee zou Durham echter groot onrecht worden aangedaan. Laten we niet vergeten: Durham was diep doordrongen van de noodzaak van wedergeboorte. En hij was ervan overtuigd dat een mens uit zichzelf niet geloven kan. Het wonder van wedergeboorte is nodig en gaat altijd aan de eerste geloofsdaad vooraf. Veel onderwijs daarover geeft Durham in zijn dertiende tot en met de zestiende preek over Jesaja 53. Eén citaat daaruit: *‘Weinigen beseffen hoe nodig zij genade hebben. De meeste komen om het Woord te horen alsof zij de hebbelijkheid van het geloof bezaten ... terwijl ze voorgeven het geloof te beoefenen zonder eens hun gemis van het geloof te vermoeden of te overwegen dat zij zo’n werk van genade nodig hebben om het te werken’.*

Bruidswerver

Maar tegelijk heeft dat de prediker van Glasgow er niet van weerhouden om de Evangelienodiging dringend aan de harten van zijn hoorders te leggen. Hij ziet zichzelf – en iedere prediker van het

Evangelie – als een bruidswerver, die namens zijn Meester dingt naar de hand van verloren zondaren en zondaressen. Opdat ze zouden komen en zouden bewilligen in dat wonderlijke huwelijk met een Zaligmaker Die dingt naar de hand van een zwarte bruid!

Durham ziet nog een leermoment in de bekende geschiedenis over Rebekka: *‘Door deze zelfde gelijkenis kunt u weten wat het zaligmakend geloof is, alsook het onderscheid tussen dat geloof en het tijdgeloof’.* Dat legt hij op de volgende manier uit: *‘Wanneer dat grote, rijke en schone aanbod gedaan wordt door een man met zoveel kamelen, gouden voorhoofdsierselen en kostbaarheden... wanneer zij gelooft dat dat aanbod aan haar gedaan wordt, is ze bereid, misschien wel al te bereid, om niet te zeggen: wat lichtvaardig. Dit is een beeld van het tijdgeloof. Maar wanneer het komt tot de artikelen van het verdrag, en wanneer tot zondaars gezegd wordt: ‘U moet aan Christus onderdanig zijn en Zijn wil gehoorzamen, en niet uw eigen wil’ – dát precies is het waardoor het verdrag breekt. Zo is het met velen: Als zij horen dat er een mogelijkheid van leven te ontvangen is in Christus en nog veel meer; als zij horen dat het op goede, makkelijke en vrije voorwaarden verkregen kan worden, geeft dat vreugde aan hen. Maar wanneer het komt tot wat men leest in Psalm 45: 11 – ‘Hoor, o Dochter! en zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis’ – dan komen ze tot stilstaan, tot uitstel en tot dralen om het verdrag te sluiten. Maar het zaligmakend geloof gaat verder en het sluit uiteindelijk met Rebekka het verdrag’.* Herkennen we het?

A.J.T. Ruis

Twee vragen

Twee vragen deze keer en dus ook twee antwoorden. De eerste vraag gaat over Johannes 1 vers 48. Onze geachte vraagsteller hoorde in de kerk voorlezen: Jezus zag Nathanael tot Zich komen en zeide tot hem, enzovoort. Maar elders hoorde hij als volgt lezen: Jezus zag Nathanael tot Zich komen en zeide van hem, enzovoort. Tot en van. Wat zegt de grondtekst?

Nu, daar kan ik het volgende van zeggen. Als de Heere Jezus Nathanael ziet aan komen zegt Hij tot degenen die bij Hem staan iets over hem. Niet tot hem. Hij geeft een goed getuigenis van deze toekomstige discipel. En pas als Nathanael verbaasd reageert spreekt de Heere Jezus tot hem. Krijgt Nathanael hier een compliment van de Heere? Nee. De Heere Jezus ontdekt in deze man het werk van God. Want er is geen mens van nature oprecht. Verder blijkt hieruit dat de Heere Jezus niet alleen Mens is, maar ook God, ook tijdens Zijn aardse omwandeling. Hij zag immers Nathanael op zijn verborgen plaats! De Heere is alwetend! Bovendien: wie in het verborgen eerlijk wordt voor God, wordt door de Heere opgemerkt.

Dan een vraag naar aanleiding van een opmerking in een vorig artikel over het zogenaamde zondvloedgebed uit het doopsformulier. Ik schreef: Wat voorwerpelij in de Heilige Doop gepredikt wordt, moet onderwerpelij toegepast worden. De vraag luidt of ik dit nader wil uitleggen, temeer daar deze woorden: voorwerpelij en onderwerpelij niet in de bijbel voor komen. Nu, dat laatste is natuurlijk waar. De woorden objectief en subjectief komen niet in de bijbel voor, zoals zoveel woorden die wij gebruiken. Het doopsformulier zelf maakt echter duidelijk wat er bedoeld wordt. En nog wel in ene zin, deze namelijk "dat de Heilige Geest ons toe-eigent wat wij in Christus hebben". In Christus is alles. In Hem hebben wij de volkomen verlossing. Maar die verlossing moet ons deel worden door Woord en Geest. Christus verwierf in een weg van lijden het heil voor zondaren en wat Hij verwierf schenkt Hij als de verhoogde Koning vanuit de hemel. Als volkomen Zaligmaker zorgt Hij voor alles. En dat door Woord en Geest. Want niet de mens is de derde persoon, maar de Heilige Geest, Die alles uit Christus neemt en het aan ons verkondigt. Zie Johannes 16 vers 14. De hoofdstukken 14, 15 en 16 uit het evangelie naar Johannes zeggen ons veel over het werk van de Heilige Geest. Hij is het Die mij overtuigt van zonde, Joh. 16:8, maar Hij is ook degene die in mij getuigt van het kindschap, Rome. 8:16. Door Zijn wonderwerk wordt het werk van Christus in mijn leven toegepast. Zo wordt wat ik objectief in de Heere Jezus heb, subjectief, onderwerpelij mijn deel. En op de noodzaak daarvan wordt in de Heilige Doop, vanaf het begin van mijn leven al gewezen. Ben ik in de toe-eigening van het heil passief? Nee. De Heilige Geest werkt door de prediking van het Woord het geloof in mijn hart. En door dat geloof ga ik de Heere Jezus

en Zijn heil toe-eigenen. Denk aan de Moorman die op zijn wagen de profeet Jesaja las. Filippus predikte hem vanuit Jesaja 53 de Christus. En reken maar dat Filippus dat in alle ruimte gedaan heeft. Zo ontstond er een verlangen in het hart van die donkere man, dat hij tevoren niet kende, namelijk om ook deelgenoot van dat heil te mogen worden! Vandaar zijn uitroep om gedoopt te worden. Toen vroeg Filippus echter eerst of hij het evangelie van ganser harte geloofde. En bij het uitroepen van zijn geloofsbelijdenis: Ik geloof dat Jezus Christus de Zoon van God is, eigende hij als het ware zich het heil in Christus toe! Geen wonder dus dat hij daarop zijn weg met blijdschap kon vervolgen. Want de zaken ontvangen is heerlijker dan de zaken zien liggen. Het heil werd onderwerpelij zijn deel. Om jaloers op te worden, toch? Je hoort het mensen wel eens zeggen als je naar het geestelijke leven van een overledene vraagt: ja dominee, hij durfde het zich nooit toe te eigenen. Bedoeld wordt: hij durfde zich geen kind van God te noemen. Op dergelijke uitlatingen ga ik in prediking en pastoraat natuurlijk wel in. En een van de eerste vragen die ik dan meestal stel is: durft u zich dan misschien wel bij een arme zondaar te voegen? U durft zich geen kind van God te noemen, maar mocht u zich wel eens voor Gods aangezicht een kind van Adam noemen? Want zondaar worden voor God is een onmisbaar element van de toe-eigening van het heil. Vandaar de orde in het werk van de Heilige Geest. Hij overtuigt en getuigt. Eerst overtuigt Hij mij van mijn zonde, van wie ik ben en blijf. Maar Hij gaat naar het doel, namelijk de Heere Jezus Christus verheerlijken! Maar dat gaat nooit buiten de toe-eigening van mijn schuld om.

Zo maakt de Heere mij door Woord en Geest oprecht, eerlij voor God, net als Nathanael. Ik leer de verborgen omgang met de Heere kennen om het heil te mogen ontvangen. Dat hebben we nu allemaal nodig.

Want:

Gods verborgen omgang vinden,
zielen daar Zijn vrees in woont.
't Heilgeheim wordt aan Zijn vrienden,
naar Zijn vreeverbond getoond!
De ogen houdt mijn stil gemoed
opwaarts, om op God te letten.
Hij Die trouw is zal mijn voet,
voeren uit der bozen netten.

K. Hoefnagel

Praten over preken.

Een vervolg (3)

Deze serie artikelen vindt haar aanleiding in een brief die ik medio juli ontving van één van mijn collega's. Daarin werd de naam van wijlen ds. J.H. Velema genoemd, als de samensteller van tal van catechisatieboekjes. Daarin verdedigde hij de overtuiging "dat we de catechismus niet heilsordelijk-chronologisch hebben te interpreteren." Een citaat uit één van die boekjes: "Men moet het zich niet zo indenken dat met de volgorde van deze stukken een *tijdsorde* bedoeld wordt: eerst heel de ellende door en daarna de verlossing en tenslotte de dankbaarheid. Bedoeld is een *logische orde*..."

Op die uitleg van wat met 'tijdsorde' wordt bedoeld, zou nog wel iets af te dingen zijn. Maar dat doe ik nu niet. Ik wil wijzen op een andere publicatie van deze inmiddels overleden dienaar van het Woord. Een boekje dat hij schreef toen hij als 30-jarige antwoord zocht te geven op de vraag: "Wat is christelijk gereformeerd?" Het verscheen in 1947. Lang geleden dus. Wat mij betreft zou het nog wel eens belangstelling mogen krijgen. De inhoud is natuurlijk gestempeld door de fronten die er toen waren, bijvoorbeeld in de verhouding met de Gereformeerde kerken van toen. Maar het geeft de wortels van ons kerkelijk bestaan goed weer.

Als ds. Velema de leer van onze kerken beschrijft, doet hij dat onder meer door te verwijzen naar een uitspraak van de generale synode van 1846. Die vergaderde destijds in Groningen. Ds. Velema noemt het "een echt christelijke gereformeerde uitspraak". Ze betreft de toepassing van de zaligheid. Tegenwoordig noemen we dat de toe-eigeninhg des heils. De lastbrief van de afgevaardigden uit Zuid-Holland bevatten namelijk enkele vragen over leerstellige kwesties. Zij wensten daarover "de *overeenstemming der vergadering*" te horen. Het waren vragen die samenhangen met belangrijke thema's als het zaligmakende werk van de Hei-

lige Geest en de persoonlijke zekerheid van het geloof. Vragen die ongetwijfeld waren opgekomen uit de praktijk van prediking en pastoraat.

De synode kwam samen in een periode die niet de gemakkelijkste was in de geschiedenis van de kerken. Er was veel leerstrijd. De strijd tussen de zogenaamde Drentsen en de Geldersen liet zich gelden. Maar op de synode zocht men wat bond. En men vond elkaar in de Formulieren van Enigheid, de belijdenis van de kerk der Reformatie. In deze traditie wist men te staan. En vanuit dat belijden was er ook antwoord te geven op de vragen die nu aan de orde waren.

Eén van de vragen die gesteld werden, betrof de kwestie of het nu wel of niet nodig was dat iemand die oprecht tot de Heere de toevlucht neemt, van tevoren overtuigd zal moeten zijn van zijn schuld en onmacht. "Of", zo werd gevraagd, "mag iedereen, ook zonder die voorbereiding, geroepen worden tot de omhelzing van Christus?" Deze vraag hangt dus direct samen met de prediking van het Evangelie. Is die voor iedereen, of moet er eerst aan een aantal voorwaarden worden voldaan?

De synode laat zich in dit dilemma niet vangen. Ze doet een heldere uitspraak waarin de toeleidende weg tot Christus onomwonden wordt aangegeven maar die anderzijds toch niet tekort doet aan de vrijheid van het werk van de Heilige Geest.

De synode oordeelt, dat "de Heere Jezus nimmer noodzakelijk noch dierbaar kan zijn tenzij de zondaar eerst door de Heilige Geest overtuigd is van zijn doemwaardigheid en onmacht." Dat is het eerste deel van de synodale uitspraak. Er zal geen kennis van Gods genade zijn zonder dat er oprechte belijdenis is van zonde en schuld. Ja, zelfs gebruikt de synode de diep-ernstige woorden van 'doemwaardigheid en onmacht'. In de vraagstelling ligt het gevaar, aldus de

synode, "om inbeelding voor oprecht geloof te houden". Ze waarschuwt dus met zoveel woorden voor zelfbedrog. Als je meent dat je genade kunt bezitten terwijl je geen grondige kennis van je ellendige staat voor de Heere hebt, dan loop je een groot risico. Welk? Dan is het mogelijk dat je wel denkt dat je een kind van de Heere bent, terwijl dat toch niet het geval is! Want, zo zeggen de broeders in 1846: "*Niemand zal immers tot de Heere Jezus Christus willen komen dan die tevoren bij zichzelf overtuigd is van zijn ellendige staat!*" Het is onbestaanbaar, zo zeggen ze dus, dat je tot Christus komt, zonder dat je een diep besef van je verloren staat hebt! Laat het duidelijk zijn: je mag wel tot Hem komen; in de nodiging is geen enkele inperking. Maar je zult niet tot Hem komen. Want ten diepste heb je Hem als de Zaligmaker van zondaren niet nodig.

Hierdoor wil de vergadering niet de vrijheid van de Heilige Geest beperken, maar alleen de gewone wijze van zijn werking aangeven "*in opzicht tot maat en trap van overtuiging*". Met dat laatste bedoelt de synode, dat men de Heilige Geest vrij wil laten in het bepalen van de diepte (!) van die zondekennis. Terwijl men toch staande houdt dat een zondaar alleen tot Christus de toevlucht zal nemen, wanneer hij Hem werkelijk in de nood van zijn ziel nodig heeft.

Aldus de uitspraak van deze Groninger synode. Het is een leeruitspraak die nog geldt. Ze is nimmer ingetrokken. Ds. J.H. Velema schrijft in zijn boek dat "deze uitspraak geheel in overeenstemming met de belijdenis der kerk" is. Jammer eigenlijk dat deze uitspraak (samen met andere) niet is opgenomen in de uitgaaf van onze kerkorde. Zo leerden onze vaders. Met het oog op de ware leer. En met het oog op de ware troost.

J.M.J. Kieviet

10 Demas, de man bij de zilvermijn - 1

Demas was een van de minder bekende medewerkers van Paulus. Zijn naam komt drie keer voor in het Nieuwe Testament. Twee maal wordt hij genoemd als één van de helpers uit de kring rondom de apostel namens wie hij de groeten overbrengt in zijn brieven: 'U groeten Markus, Aristarchus, Demas, Lukas, mijn medewerkers' (Fil. : 24; vgl. ook Kol. 4 : 14). Het meest bekend is Demas echter geworden omdat de apostel ergens anders uiting geeft aan zijn verdriet dat Demas hem verlaten heeft, 'hebbende de tegenwoordige wereld liefgekregen en is naar Thessalonica gereisd' (2 Tim. 4 : 10). Wat kunnen we uit deze korte mededelingen leren en vooral: Wat betekenen de uitdrukkingen dat Demas Paulus *verlaten heeft* en dat hij *de tegenwoordige wereld heeft liefgekregen*?

Bunyan

Voor John Bunyan (1608 – 1680) is dat geen vraag. In zijn Christenreis tekent hij een portret van Demas in uiterst donkere kleuren. Zoals bekend, beschrijft Bunyan in dit boek het leven van een christen als een pelgrimstocht van de stad van het verderf naar de hemelstad. De twee hoofdpersonen, Christen en Hopende, komen op een gegeven moment langs een zilvermijn en daarbij komt ook Demas ter sprake. Ik laat die hele passage hier in vertaling volgen:

'Toen gingen Christen en Hopende weer bij hen vandaan en reisden voort totdat zij een fraaie vlakte bereikten die 'Gemakkelijkheid' heette. Met veel genoegen reisden ze daardoor. Die vlakte was echter maar smal, zodat zij er spoedig doorheen waren. Nu was er aan de overkant van die vlakte een kleine heuvel die winstbejag heette. In die heuvel was een zilvermijn. Sommige reizigers die vroeger deze route gevolgd hadden, waren daar wel heen gegaan om die te bezichtigen omdat zij iets heel bijzonders was. Maar toen ze zich te dicht bij de rand van de groeve waagden, brokkelde de grond die zeer onbetrouwbaar is onder hen af. Zo kwamen zij om. Anderen werden op die plaats zo verminkt dat zij tot

op de dag van hun dood niet meer zichzelf waren. Toen zag ik in mijn droom dat Demas even terzijde van de weg stond, tegenover de zilvermijn. Als een echte beschaafde heer nodigde hij voorbijgangers uit om daarheen te komen en te kijken. Hij zei tot christen en zijn metgezel: 'Zeg, kom eens even hier terzijde van de weg en ik zal jullie eens wat laten zien!' 'Wat voor iets is zo belangrijk dat wij de weg daarvoor zouden verlaten?', vroeg Christen. 'Hier is een zilvermijn, antwoordde Demas, 'en sommigen zijn hierin aan het graven naar schatten. Als jullie hierheen komen, kunnen jullie jezelf met weinig moeite van grote rijkdommen voorzien'. Daarop zei Hopende: 'Laten we maar eens gaan kijken'. 'Ik niet', reageerde Christen daarop, 'Ik heb vroeger al van deze plaats gehoord en vernomen hoe velen daar zijn omgekomen. Bovendien: die schatten zijn een valstrik voor allen die ernaar op zoek gaan, want zij belemmeren hen op hun pelgrimstocht. Toen riep Christen naar Demas: 'Is die plaats niet gevaarlijk? Heeft zij niet velen in hun pelgrimsreis belemmerd?' 'Nee, niet echt gevaarlijk', antwoordde Demas, 'behalve voor hen die onvoorzichtig zijn'. Maar op het moment dat hij dit zei, bloosde hij. Toen zei Christen tot Hopende: 'Laten we geen stap in die richting zetten, maar rustig onze weg vervolgen'. 'Ik garandeer je', reageerde Hopende daarop, 'dat wanneer Bijbedoeling hier komt en als hij dan dezelfde uitnodiging krijgt als wij, hij daar naar binnen gaat om te kijken'. 'Ongetwijfeld', meende Christen, 'want de principes die hij erop na houdt, sturen hem vanzelf in die richting en tien tegen één dat hij daar omkomt'. Toen riep Demas opnieuw: 'Willen jullie toch niet komen kijken?' Hierop antwoordde Christen ronduit: 'Demas, je bent een vijand van de rechte paden van de Heer van deze weg. Je bent ook al door één van de rechters van Zijne Majesteit (= Paulus: 2 Tim. 4 : 10) veroordeeld vanwege je afdwalen. Waarom probeer je ons dan in eenzelfde oordeel te brengen? Bovendien zal onze Heer, de Koning het zeker horen als wij ook maar enigszins van de weg af zouden gaan. Hij zal ons daar beschaamd doen staan, terwijl we anders met vrijmoedigheid voor Hem zouden verschijnen'. Hierop riep De-

mas terug dat hij ook tot hun gemeenschap behoorde en dat hij ook zelf, wanneer zij even wilden wachten, met hen mee wilde gaan. Christen zei toen: 'Hoe is je naam? Is dat niet de naam waarmee ik je zojuist aansprak?' 'Ja', antwoordde Demas, 'mijn naam is Demas, ik ben de zoon van Abraham'. Hierop zei Christen: 'Ik weet wie je bent. Gehazi was je overgrootvader en Judas je vader en jij bent in hun spoor verdergegaan. Het is niet anders dan een duivelsstreek die je uithaalt. Je vader werd als een verrader opgehangen en jij verdient geen beter loon. Wees ervan verzekerd dat wanneer wij bij de Koning komen, wij Hem je gedrag zullen melden'. Zo vervolgden zij hun weg.

Ondertussen waren Bijbedoeling en zijn reisgezellen weer in zicht gekomen. Al op de eerste wenk liepen zij naar Demas over. Of zij in de diepte vielen, toen zij over de rand keken, naar beneden gingen om te graven, of op de bodem zijn gestikt door de gassen die daar gewoonlijk opstijgen, daarvan ben ik niet zeker. Maar dit merkte ik wel, dat zij nooit weer op de pelgrimstocht zijn gezien. Toen zong Christen:

Bijbedoeling en zilveren Demas

Zijn werkelijk één van zin.

De één roept en d' ander rent alras

Op zoek naar vuil gewin.

Door deze wereld worden zij bekoord

En reizen niet meer voort.

Wanneer we dit alles op ons laten inwerken, laat de vraag zich niet onderdrukken: 'Hoe weet Bunyan dit allemaal? Gaat hij niet veel verder dat de spaarzaamlijke woorden die de Schrift aan Demas wijdt?' Wanneer we deze vraag willen beantwoorden, moeten we wel bedenken dat Bunyan hier geen commentaar op de Bijbel schrijft of een preek houdt. De Christenreis is veelmeer de uitbeelding van de pelgrimstocht van een christen door dit leven. Wat de pelgrims onderweg meemaken wordt door Bunyan in allerlei taferelen voorgesteld die naar het leven getekend zijn. Daarbij gebruikt hij verschillende personen, woorden en motieven uit de Bijbel en smeedt die met zijn geweldige verbeeldings- en zeggings-

kracht samen tot één beeld. Dat betekent dat hij niet echt iets zegt dat niet aan de Bijbel ontleend is. Maar door de combinatie van allerlei Bijbels materiaal in dat ene beeld ziet dat er in Bunyans schildering bloemrijker uit dan de eenvoudige bijbeltekst over die persoon of dat tafereel zou doen vermoeden. Maar daarom is het wel nodig dat we ons nu eerst bezinnen op wat de Bijbel precies over Demas zegt.

A. Baars.

BOEKBESPREKINGEN

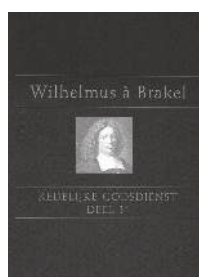

Adriaan van Belzen, Tot Zijn dienst bereid, Gesprekken over het werk in Gods Koninkrijk, paperback, 230 blz., € 9,95, Uitgeverij om Sions Wil, ISBN 978-94-91586-94-1.

In vijftien gesprekken met personen die elk op hun eigen wijze werkzaam zijn in het Koninkrijk Gods komt heel veel aan de orde. In het gesprek met ds.

J.J. van Ekeveld (predikant Ger. Gem. te Zeist) wordt openhartig ingegaan op

het werk van het curatorium van de Gereformeerde Gemeenten. Wat onze kerken betreft is er een gesprek geweest met ds. K. Hoefnagel en met dhr. H. Bor, voormalig evangelist in Gent. Er is ook een gesprek met een koster opgenomen. Het boek besluit met een artikel van onze hand over het ambt aller gelovigen. Het boek is toegankelijk geschreven, leest vlot en geeft een goede inkijk in het werk van ambtsdragers en anderen die bij het werk in Gods Koninkrijk betrokken zijn.

Wilhelmus à Brakel, Redelijke Godsdienst deel 1a, gebonden, 950 blz., € 49,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-6278-0040.

Het is een goede zaak dat het bekende boek van Wilhelmus à Brakel in hertaalde vorm wordt uitgegeven. De inhoud is nog steeds van grote betekenis. Eigenlijk zou dit boek in elk huisgezin een plaats moeten hebben. Het boek is hertaald door Jasper J. Stam, Kampen. Voorin het boek legt hij

verantwoording af van zijn werkwijze. Dan volgt een uitgebreide inleiding van ds. W. van Vlastuin. Vervolgens een bibliografie van Wilhelmus à Brakel (een overzicht van zijn werken, vH), dan een structuuroverzicht van de Redelijke Godsdienst en het voorwoord van Brakel bij de eerste uitgave in 1700. Goede wijn behoeft geen krans. Neem en lees. Gezien het aantal pagina's krijgt u veel voor de gevraagde prijs.

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 18 oktober 2016. Kopij graag binnen donderdag 6 oktober.

Inhoud blad

Naast de gebruikelijke artikelen is opgenomen het eerste gedeelte van de toespraak die ds. Baars gehouden zou hebben op Urk op onze ontmoetingsdag. Helaas was hij door ziekte verhinderd. We waarderen het bijzonder dat ds. Baars zijn toespraak heeft uitgewerkt voor ons blad. Dan kunt u alsnog kennis nemen van datgene wat hij zou hebben gesproken over Demas, een medearbeider van Paulus.

GBS Toogdag

D.V. zaterdag 8 oktober, kerkgebouw 'De Hoeksteen' van de Gereformeerde Gemeente in Ned., Vellerslaan 1 te Barneveld.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@klikSAFE.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 22,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 23,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Ds. J. Belder, Alleen verder, In gesprek met weduwen, paperback, 104 blz., 9,95 euro, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-94-6278-5991.

De auteur, hervormd emeritus predikant, heeft gesproken met jonge, oudere en oude weduwen. Daaruit is dit boekje ontstaan. Op de blz. 71-74 treffen wij de inhoud aan van het

gesprek dat gevoerd werd met Mw. Beekhuis- Bevelander. Ds. Beekhuis overleed op de leeftijd van 57 jaar. We lezen op blz. 73 "Boos en opstandig ben ik nooit geweest. De wetenschap dat mijn man bij de Heere is, heeft me steeds buitengewoon vertroost. Ik kon hem afstaan aan de Heere. Hij is bij zijn Koning. Nog altijd verzacht dit m'n leed. Te mogen buigen onder de Heere geeft vrede. Ik zie het ook werkelijk als Zijn leiding dat ik er die avond op Urk bij was. Dat ik aan zijn sterfbed heb gezeten en niet 's avonds laat een telefoontje kreeg en dan nog naar Emmeloord had moeten komen." Een inhoudsvol en waardevol boekje, niet alleen voor weduwen, maar ook voor allen die met weduwen te maken krijgen.

John Bunyan, Het leven en sterven van meneer kwaad, naverteld door M.J. Ruissen, gebonden, 192 blz., 18,50 euro, Uitgeverij 'De Ramshoorn' Goes, ISBN 9789080238916. In dit leerzame boek wordt het zondige leven beschreven van een onwedergeborene op reis naar de eeuwigheid. Lijnen naar de Tien geboden worden getrokken. Alle roepstemmen tot bekering sloeg hij in de wind. Hij stierf

zonder enig berouw. De inhoud van dit boek is een goede weergave van het origineel. De gespreksvragen aan het einde van elk hoofdstuk maken dit boek bruikbaar voor verenigingen en gespreksgroepen. Er zijn ook eenvoudige vragen opgenomen die door kinderen beantwoord kunnen worden. Achterin staan de antwoorden.

STUDEREN IN ROTTERDAM

Inmiddels is het collegejaar weer begonnen. Graag attenderen we de studenten in Rotterdam die de weekenden niet thuis doorbrengen, op de mogelijkheid om de diensten van de Jeruzalemkerk in Rotterdam-Kralingen bij te wonen. De diensten worden gehouden om 10.00 en 16.30 uur. Adres: Jeruzalemstraat 95. Van harte welkom. Voor meer informatie, ook over de mogelijkheden om catechisatie te volgen, kunt u / jij contact opnemen met ds. A.J.T. Ruis (email: ajtruis@kliksafe.nl; tel. 010-3132474).

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

	Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg
	0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39
Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.	 H. de Jongh	 D.D.E. Meliester	 M.K. Ligthart
			 A.J. van Lieburg

www.begravenisondernemingdejongh.nl

PERS BERICHT

12 NOVEMBER OPEN TUA-DAG. WELKOM IN APELDOORN!

Op D.V. zaterdag 12 november 2016 zal er weer een open TUA-dag gehouden worden. Dit keer zal de morgenbijeenkomst, die begint om 10.00 uur met een inloop vanaf 9.30 uur, gewijd zijn aan het thema 'Getuigen'. 's Middags worden workshops gehouden waar enkele hoogleraren en docenten een inkijkje hopen te geven in waar ze mee bezig zijn in hun onderzoek.

Vrij toegankelijk

De dag is vrij toegankelijk en is bedoeld als een echte 'open' TUA-dag. Ook de (eenvoudige) lunch krijgt u van de TUA aangeboden. Een bijdrage in de collectebus wordt op prijs gesteld.

Aanmelden

Om een beeld te krijgen van het te verwachten bezoekersaantal, vragen we u om u op te geven. Aanmelden kan bij dhr. Rozema via mrozema@tua.nl, tel. 055-577 5700 of schriftelijk naar Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn. Tot ziens D.V. 12 november!

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen
Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl